

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи та
міжнародних зв'язків

 Оксана ГОДОВАНЕЦЬ
«23» 26 2025 р.

СИЛАБУС
з вивчення навчальної дисципліни

«ОРТОДОНТІЯ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітній ступінь	доктор філософії
Рік навчання	I, II, III
Форма здобуття освіти	очна (денна, вечірня), заочна
Кафедра	стоматології дитячого віку

Схвалено на засіданні кафедри стоматології дитячого віку
«23» червне 2025 року (протокол № 45).

Завідувач кафедри

Тетяна КІЩАК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін стоматологічного профілю
Буковинського державного медичного університету «26» червне 2025 року
(протокол № 6).

Голова предметної методичної
комісії

Наталя КУЗНЯК

Чернівці – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	стоматології дитячого віку
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Годованець Оксана Іванівна – доктор медичних наук, професор, професор закладу вищої освіти кафедри стоматології дитячого віку godovanec.oksana@bsmu.edu.ua Гринкевич Людмила Георгіївна — доктор філософії, асистентка кафедри стоматології дитячого віку grynkevych.l@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/stomatologiyi-dityachogo-viku/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/childrens-dentistry-department/
E-mail	dentistry_child@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (050)0794102

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів	12
Загальна кількість годин	360
Лекції	20
Практичні заняття	80
Самостійна робота	260
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Ортодонція» охоплює широке коло питань сучасної ортодонтичної науки, інтегруючи дані філогенетичних, онтогенетичних, морфологічних, функціональних, біомеханічних, генетичних і клініко-профілактичних підходів. Курс передбачає поглиблене вивчення структурно-функціональної організації зубощелепно-лицевої системи у дітей, підлітків та дорослих, з урахуванням вікових закономірностей росту та розвитку черепно-лицевого комплексу. Особливу увагу приділено аналізу етіологічних чинників аномалій прикусу та зубних рядів, їх взаємозв'язку з системними та локальними впливами, включаючи генетичні детермінанти, епігенетичні фактори та середовищні модифікатори.

У межах дисципліни опановуються сучасні методи морфометричної та функціональної діагностики, краніофасіального аналізу, тривимірної візуалізації, цифрових технологій моделювання, а також принципи планування та біомеханічного обґрунтування ортодонтичного лікування. Значне місце займає вивчення новітніх лікувальних стратегій, включно з апаратними, хірургічними, комбінованими та міждисциплінарними підходами. Завдяки інтеграції фундаментальних і прикладних аспектів дисципліна забезпечує підготовку докторів філософії, здатних здійснювати наукові дослідження, спрямовані на вдосконалення методів профілактики, раннього втручання та лікування ортодонтичних аномалій.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності формування, розвитку та патології зубощелепно-лицевої системи, сучасні концепції етіопатогенезу та класифікації аномалій, морфофункціональні особливості прикусу в різні вікові періоди, принципи клінічної біомеханіки ортодонтичного втручання, методи діагностики й прогнозування, сучасні підходи

до профілактики, лікування та реабілітації дітей з аномаліями зубощелепного апарату, а також моделі організації ортодонтичної допомоги та міждисциплінарної взаємодії.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. *Перелік нормативних документів:*

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу - <https://surl.li/acuduy>;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагіату – <https://cutt.ly/MrUq6QAi>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркового дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwp1ie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>;
- Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук – <https://surl.li/aygfsk>;
- Положення про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Буковинському державному медичному університеті <https://surl.li/zoclfi>;
- Положення про Комісію з питань біомедичної етики <https://surl.li/hcmnln>;
- Положення про первинну документацію та комісію з перевірки первинної документації наукових досліджень у Буковинському державному медичному університеті <https://surl.li/dgjnpe>.

4.2. *Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:*

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях.

4.3. *Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:*

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. *Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:*

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних заняттях) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. *Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:*

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Ортодонтія	
Профілактика стоматологічних захворювань	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти (PhD) комплексного системного розуміння механізмів розвитку, діагностики, профілактики та лікування зубощелепно-лицевих аномалій, оволодіння сучасними доказовими концепціями ортодонтичної клініки та біомеханіки, а також підготовка їх до самостійної науково-дослідної діяльності та мультидисциплінарної клінічної взаємодії.

6.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- поглиблене вивчення філогенетичних, онтогенетичних і морфофункціональних основ формування зубощелепного апарату та закономірностей розвитку прикусу
- критичний аналіз сучасних класифікацій зубощелепно-лицевих аномалій та краніофасціальних деформацій, їх концептуальних підходів і дискусійних аспектів
- вивчення етіопатогенезу аномалій із врахуванням генетичних, ембріологічних, епігенетичних, функціональних і екологічних чинників
- опанування сучасних методів діагностики, включаючи клінічні, інструментальні та цифрові технології, аналіз їх доказовості та прогностичної цінності
- формування компетентностей у клінічній біомеханіці ортодонтичного переміщення зубів, оптимізації ортодонтичних втручань і прогнозуванні результатів
- ознайомлення з сучасними підходами до профілактики та раннього втручання у дітей із високим ризиком розвитку аномалій
- вивчення принципів менеджменту краніофасціальних вроджених вад та травматичних ушкоджень у дитячому віці
- опанування сучасних методів ортодонтичного лікування, включаючи апаратурні, хірургічні, цифрові та індивідуалізовані протоколи
- формування навичок аналізу організації ортодонтичної допомоги, управління якістю та впровадження доказових стандартів у клінічну практику.
- розвиток міжпрофесійної взаємодії, зокрема співпраці з логопедами, педіатрами, щелепно-лицевими хірургами та іншими фахівцями.

- підготовка здобувачів до наукової роботи, включаючи формування навичок аналітичного мислення, критичної оцінки літератури та розробки власних наукових досліджень у сфері ортодонтії.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Інтегральна: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.

СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких результатів навчання (РН):

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

Знати:

- концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності

Уміти:

- розв'язувати значущі проблеми у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійні практики;
- започаткувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;
- критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї.

Демонструвати:

- вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому.
- значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Системні механізми формування та корекції зубощелепно-лицевих аномалій

Змістовий модуль 1. Морфофункціональні та етіопатогенетичні основи формування зубощелепно-лицевих аномалій

Тема лекції 1. Еволюція та розвиток зубощелепного апарату в різні періоди життя. Аналіз сучасних систем класифікації аномалій прикусу та краніофасціальних деформацій.

Тема практичного заняття 1. Комплексна морфофункціональна характеристика фізіологічного прикусу в різні етапи пренатального та постнатального розвитку: нормативні моделі та варіанти норми.

Тема самостійної роботи 1. Порівняльний огляд сучасних міжнародних класифікацій зубощелепно-лицевих аномалій: концептуальні підходи, критерії та дискусійні аспекти.

Тема практичного заняття 2. Етіопатогенез зубощелепно-лицевих аномалій: генетичні, ембріологічні, епігенетичні та функціонально-екологічні детермінанти.

Тема самостійної роботи 2. Вроджені краніофасціальні аномалії: сучасні моделі патогенезу, класифікації та принципи мультидисциплінарного підходу.

Тема практичного заняття 3. Системний аналіз сучасних ортодонтчних підходів: біомедичні концепції, доказові алгоритми втручання та прогностичне моделювання результатів лікування.

Тема самостійної роботи 3. Клінічна біомеханіка ортодонтчного переміщення зубів: тканинні реакції, клітинні механізми та параметри оптимізації.

Тема практичного заняття 4. Профілактика зубощелепно-лицевих аномалій у дітей: доказові моделі раннього виявлення, оцінки ризиків та превентивних втручань.

Тема самостійної роботи 4. Профілактичні стратегії у період тимчасового, змінного та постійного прикусу: сучасні протоколи, клінічна ефективність та прогностична цінність.

Тема лекції 2. Аномалії зубів та дефекти зубних рядів у дитячому віці: механізми формування, діагностичні стратегії та принципи комплексної реабілітації.

Тема практичного заняття 5. Взаємозв'язок респіраторних порушень у дітей (СОАС, ротове дихання) з розвитком краніофасціальних деформацій.

Тема самостійної роботи 5. Сучасні вимоги та технологічні особливості виготовлення знімних і незнімних ортодонтичних конструкцій у дітей.

Тема практичного заняття 6. Травматичні ушкодження зубів і щелеп у дітей: сучасні концепції патогенезу, стратифікації ризику та вибору ортодонтичної тактики.

Тема самостійної роботи 6. Науково обґрунтовані протоколи лікування травм зубощелепної ділянки в дитячому віці: аналіз міжнародних рекомендацій.

Тема практичного заняття 7. Організаційні моделі надання ортодонтичної допомоги: принципи доказової стоматології, стандартизації та оцінки якості клінічних послуг.

Тема самостійної роботи 7. Сучасні світові стратегії організації ортодонтичної допомоги: порівняльний аналіз, тенденції та перспективи впровадження в Україні.

Тема практичного заняття 8. Порушення мовлення при аномаліях прикусу: міждисциплінарні підходи до діагностики та науково обґрунтовані методи корекції.

Тема самостійної роботи 8. Принципи міжпрофесійної взаємодії ортодонта і логопеда: доказові моделі спільного ведення пацієнтів.

МОДУЛЬ 2. Клінічна діагностика, біомеханічне обґрунтування та вікові стратегії ортодонтичної корекції зубощелепних аномалій

Змістовий модуль 1. Клініко-діагностичні та біомеханічні основи ортодонтичної корекції в різні вікові періоди

Тема лекції 1. Клінічне обстеження ортодонтичного пацієнта: сучасні стандарти, аналітичні підходи та інтеграція додаткових методів діагностики при зубощелепних аномаліях і деформаціях.

Тема практичного заняття 1. Діагностика в ортодонтії: клінічні, інструментальні та цифрові методи оцінки структурно-функціонального стану.

Тема самостійної роботи 1. Сучасні діагностичні технології в ортодонтії: аналітичний огляд методів, точності та прогностичної цінності.

Тема практичного заняття 2. Вікові аспекти клініки, діагностики та лікування аномалій окремих зубів: морфологічні, функціональні та біологічні детермінанти.

Тема самостійної роботи 2. Профілактика аномалій окремих зубів у різні періоди розвитку: сучасні стратегії, ризики та доказові підходи.

Тема практичного заняття 3. Клінічні, біомеханічні та функціональні аспекти аномалій форми зубних рядів: діагностика, лікування та профілактика.

Тема самостійної роботи 3. Локальні порушення при аномаліях форми зубних рядів: структурні зміни, функціональні дисбаланси та їх клінічне значення.

Тема практичного заняття 4. Сагітальні аномалії прикусу: сучасні клінічні моделі, біомеханічні стратегії лікування та доказові превентивні підходи.

Тема самостійної роботи 4. Вікові особливості лікування сагітальних аномалій: методи, ефективність і прогностичні критерії вибору.

Тема практичного заняття 5. Вертикальні аномалії прикусу: клінічні стратегії лікування та сучасні профілактичні підходи.

Тема самостійної роботи 5. Вікові аспекти терапії вертикальних аномалій: біомеханічні рішення та клінічні предиктори успіху.

Тема практичного заняття 6. Трансверзальні аномалії прикусу: морфологічна характеристика, принципи корекції та сучасні превентивні моделі лікування.

Тема самостійної роботи 6. Вікові особливості лікування трансверзальних аномалій: адаптивні стратегії та прогностичні підходи.

Тема практичного заняття 7. Ортодонтичне лікування підлітків і дорослих: стратифікація клінічних випадків, міждисциплінарні підходи та моделі клінічного менеджменту.

Тема самостійної роботи 7. Методологія проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті: сучасні стратегії, дидактичні інструменти та оцінювання.

Тема практичного заняття 8. Гігієнічний менеджмент у пацієнтів з ортодонтичними конструкціями: ризики, профілактичні протоколи та індивідуалізовані рекомендації.

Тема самостійної роботи 8. Методи організації та проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів третього рівня освіти.

МОДУЛЬ 3. Інноваційні біомеханічні та цифрові технології в сучасній ортодонтії

Змістовий модуль 1. Біомеханічні принципи та цифрове планування інноваційних ортодонтичних втручань

Тема лекції 1. Сучасні стратегії та біомеханічні концепції лікування зубощелепно-лицевих аномалій: доказові технології та інноваційні підходи.

Тема практичного заняття 1. Інноваційні апарати для розширення верхньої щелепи: біомеханічні принципи, цифрове планування та клінічна ефективність.

Тема самостійної роботи 1. Порівняльний аналіз знімних і незнімних апаратів для трансверзальної корекції: показання, ефективність та прогнозованість результатів.

Тема практичного заняття 2. Клінічні аспекти використання ортодонтичних мікроімплантів: анкораж, навантаження, біологічні реакції тканин.

Тема самостійної роботи 2. Концепція анкоражу в сучасній ортодонтії: класифікація, інноваційні рішення та прогностичні параметри.

Тема практичного заняття 3. Застосування систем прозорих кап: цифрове моделювання, біомеханіка переміщень і клінічні алгоритми ведення пацієнтів.

Тема самостійної роботи 3. Порівняльний огляд сучасних систем прозорих кап: технологічні особливості, показання та клінічна ефективність.

Тема практичного заняття 4. Лінгвальні брекет-системи: специфічні біомеханічні принципи, цифрова індивідуалізація й тактика клінічного менеджменту.

Тема самостійної роботи 4. Інструментарій, матеріали та цифрові методи для роботи з лінгвальними ортодонтичними системами.

Тема лекції 2. Цифрова діагностика в ортодонтії: сучасні протоколи, алгоритми аналізу та інтеграція 3D/4D технологій.

Тема практичного заняття 5. Принципи доказової ортодонтичної діагностики: цифрові сканування, 3D аналіз і комплексна оцінка краніофасціальних структур.

Тема самостійної роботи 5. Інтраоральні та екстраоральні сканери: технології сканування, точність, межі застосування та цифровий робочий процес.

Тема практичного заняття 6. Сучасні методики фіксації брекет-систем: адгезивні протоколи, цифрове позиціонування та контроль точності.

Тема самостійної роботи 6. Організація клінічної діяльності ортодонта: стандартизація процесів, менеджмент пацієнтів та якісні показники практики.

Тема практичного заняття 7. Багатопетлева техніка (MEAW): біомеханічні основи, протоколи застосування та показання у складних клінічних випадках.

Тема самостійної роботи 7. Методика підготовки й проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів PhD.

Тема практичного заняття 8. Комплексний підхід до ортодонтичного лікування: міждисциплінарна взаємодія, 3D-планування та персоналізовані клінічні стратегії.

Тема самостійної роботи 8. Методичні підходи до організації та проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви модулів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1. Системні механізми формування та корекції зубощелепно-лицевих аномалій					

Змістовий модуль 1. Морфофункціональні та етіопатогенетичні основи формування зубощелепно-лицевих аномалій					
1	Тема лекції 1. Еволюція та розвиток зубощелепного апарату в різні періоди життя. Аналіз сучасних систем класифікації аномалій прикусу та краніофациальних деформацій. Тема практичного заняття 1. Комплексна морфофункціональна характеристика фізіологічного прикусу в різні етапи пренатального та постнатального розвитку: нормативні моделі та варіанти норми. Тема самостійної роботи 1. Порівняльний огляд сучасних міжнародних класифікацій зубощелепно-лицевих аномалій: концептуальні підходи, критерії та дискусійні аспекти.	18	4	4	10
2	Тема практичного заняття 2. Етіопатогенез зубощелепно-лицевих аномалій: генетичні, ембріологічні, епігенетичні та функціонально-екологічні детермінанти. Тема самостійної роботи 2. Вроджені краніофациальні аномалії: сучасні моделі патогенезу, класифікації та принципи мультидисциплінарного підходу.	14	-	4	10
3	Тема практичного заняття 3. Системний аналіз сучасних ортодонтичних підходів: біомедичні концепції, доказові алгоритми втручання та прогностичне моделювання результатів лікування. Тема самостійної роботи 3. Клінічна біомеханіка ортодонтичного переміщення зубів: тканинні реакції, клітинні механізми та параметри оптимізації.	14	-	4	10
4	Тема практичного заняття 4. Профілактика зубощелепно-лицевих аномалій у дітей: доказові моделі раннього виявлення, оцінки ризиків та превентивних втручань. Тема самостійної роботи 4. Профілактичні стратегії у період тимчасового, змінного та постійного прикусу: сучасні протоколи, клінічна ефективність та прогностична цінність.	12	-	2	10
5	Тема лекції 2. Аномалії зубів та дефекти зубних рядів у дитячому віці: механізми формування, діагностичні стратегії та принципи комплексної реабілітації. Тема практичного заняття 5. Взаємозв'язок респіраторних порушень у дітей (СОАС, ротове дихання) з розвитком краніофациальних деформацій. Тема самостійної роботи 5. Сучасні вимоги та технологічні особливості виготовлення знімних і незнімних ортодонтичних конструкцій у дітей.	18	4	4	10
6	Тема практичного заняття 6. Травматичні ушкодження зубів і щелеп у дітей: сучасні концепції патогенезу,	14	-	4	10

	стратифікації ризику та вибору ортодонтичної тактики. Тема самостійної роботи 6. Науково обґрунтовані протоколи лікування травм зубощелепної ділянки в дитячому віці: аналіз міжнародних рекомендацій.				
7	Тема практичного заняття 7. Організаційні моделі надання ортодонтичної допомоги: принципи доказової стоматології, стандартизації та оцінки якості клінічних послуг. Тема самостійної роботи 7. Сучасні світові стратегії організації ортодонтичної допомоги: порівняльний аналіз, тенденції та перспективи впровадження в Україні.	16	-	2	14
8	Тема практичного заняття 8. Порушення мовлення при аномаліях прикусу: міждисциплінарні підходи до діагностики та науково обґрунтовані методи корекції. Тема самостійної роботи 8. Принципи міжпрофесійної взаємодії ортодонта і логопеда: доказові моделі спільного ведення пацієнтів.	14	-	2	12
Разом		120	8	26	86
МОДУЛЬ 2. Клінічна діагностика, біомеханічне обґрунтування та вікові стратегії ортодонтичної корекції зубощелепних аномалій Змістовий модуль 1. Клініко-діагностичні та біомеханічні основи ортодонтичної корекції в різні вікові періоди					
1	Тема лекції 1. Клінічне обстеження ортодонтичного пацієнта: сучасні стандарти, аналітичні підходи та інтеграція додаткових методів діагностики при зубощелепних аномаліях і деформаціях. Тема практичного заняття 1. Діагностика в ортодонтії: клінічні, інструментальні та цифрові методи оцінки структурно-функціонального стану. Тема самостійної роботи 1. Сучасні діагностичні технології в ортодонтії: аналітичний огляд методів, точності та прогностичної цінності.	19	4	4	11
2	Тема практичного заняття 2. Вікові аспекти клініки, діагностики та лікування аномалій окремих зубів: морфологічні, функціональні та біологічні детермінанти. Тема самостійної роботи 2. Профілактика аномалій окремих зубів у різні періоди розвитку: сучасні стратегії, ризику та доказові підходи.	15	-	4	11
3	Тема практичного заняття 3. Клінічні, біомеханічні та функціональні аспекти аномалій форми зубних рядів: діагностика, лікування та профілактика. Тема самостійної роботи 3. Локальні порушення при аномаліях форми зубних рядів: структурні зміни, функціональні дисбаланси та їх клінічне значення.	15	-	4	11
4	Тема практичного заняття 4. Сагітальні аномалії прикусу: сучасні клінічні моделі, біомеханічні стратегії лікування та доказові превентивні підходи. Тема самостійної роботи 4. Вікові особливості лікування сагітальних	13	-	2	11

	аномалій: методи, ефективність і прогностичні критерії вибору.				
5	Тема практичного заняття 5. Вертикальні аномалії прикусу: клінічні стратегії лікування та сучасні профілактичні підходи. Тема самостійної роботи 5. Вікові аспекти терапії вертикальних аномалій: біомеханічні рішення та клінічні предиктори успіху.	15	-	4	11
6	Тема практичного заняття 6. Трансверзальні аномалії прикусу: морфологічна характеристика, принципи корекції та сучасні превентивні моделі лікування. Тема самостійної роботи 6. Вікові особливості лікування трансверзальних аномалій: адаптивні стратегії та прогностичні підходи.	15	-	4	11
7	Тема практичного заняття 7. Ортодонтичне лікування підлітків і дорослих: стратифікація клінічних випадків, міждисциплінарні підходи та моделі клінічного менеджменту. Тема самостійної роботи 7. Методологія проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті: сучасні стратегії, дидактичні інструменти та оцінювання.	15	-	4	11
8	Тема практичного заняття 8. Гігієнічний менеджмент у пацієнтів з ортодонтичними конструкціями: ризики, профілактичні протоколи та індивідуалізовані рекомендації. Тема самостійної роботи 8. Методи організації та проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів третього рівня освіти.	13	-	2	11
Разом		120	4	28	88
МОДУЛЬ 3. Інноваційні біомеханічні та цифрові технології в сучасній ортодонтії					
Змістовий модуль 1. Біомеханічні принципи та цифрове планування інноваційних ортодонтичних втручань					
1	Тема лекції 1. Сучасні стратегії та біомеханічні концепції лікування зубощелепно-лицевих аномалій: доказові технології та інноваційні підходи. Тема практичного заняття 1. Інноваційні апарати для розширення верхньої щелепи: біомеханічні принципи, цифрове планування та клінічна ефективність. Тема самостійної роботи 1. Порівняльний аналіз знімних і незнімних апаратів для трансверзальної корекції: показання, ефективність та прогнозованість результатів.	17	4	3	10
2	Тема практичного заняття 2. Клінічні аспекти використання ортодонтичних мікроімплантів: анкораж, навантаження, біологічні реакції тканин. Тема самостійної роботи 2. Концепція анкоражу в сучасній ортодонтії: класифікація, інноваційні рішення та прогностичні параметри.	15	-	3	12

3	Тема практичного заняття 3. Застосування систем прозорих кап: цифрове моделювання, біомеханіка переміщень і клінічні алгоритми ведення пацієнтів. Тема самостійної роботи 3. Порівняльний огляд сучасних систем прозорих кап: технологічні особливості, показання та клінічна ефективність.	15	-	3	12
4	Тема практичного заняття 4. Лінгвальні брекет-системи: специфічні біомеханічні принципи, цифрова індивідуалізація й тактика клінічного менеджменту. Тема самостійної роботи 4. Інструментарій, матеріали та цифрові методи для роботи з лінгвальними ортодонтичними системами.	13	-	3	10
5	Тема лекції 2. Цифрова діагностика в ортодонтії: сучасні протоколи, алгоритми аналізу та інтеграція 3D/4D технологій. Тема практичного заняття 5. Принципи доказової ортодонтичної діагностики: цифрові сканування, 3D аналіз і комплексна оцінка краніофациальних структур. Тема самостійної роботи 5. Інтраоральні та екстраоральні сканери: технології сканування, точність, межі застосування та цифровий робочий процес.	17	4	3	10
6	Тема практичного заняття 6. Сучасні методики фіксації брекет-систем: адгезивні протоколи, цифрове позиціонування та контроль точності. Тема самостійної роботи 6. Організація клінічної діяльності ортодонта: стандартизація процесів, менеджмент пацієнтів та якісні показники практики.	15	-	5	10
7	Тема практичного заняття 7. Багатооплева техніка (MEAW): біомеханічні основи, протоколи застосування та показання у складних клінічних випадках. Тема самостійної роботи 7. Методика підготовки й проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів PhD.	15	-	3	12
8	Тема практичного заняття 8. Комплексний підхід до ортодонтичного лікування: міждисциплінарна взаємодія, 3D-планування та персоналізовані клінічні стратегії. Тема самостійної роботи 8. Методичні підходи до організації та проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті.	13	-	3	10
Разом		120	8	26	86
Всього		360	20	80	260

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Еволюція та розвиток зубощелепного апарату в різні періоди життя. Аналіз сучасних систем класифікації аномалій прикусу та краніофациальних деформацій.	4
2	Аномалії зубів та дефекти зубних рядів у дитячому віці: механізми формування, діагностичні стратегії та принципи комплексної реабілітації.	4
3	Клінічне обстеження ортодонтичного пацієнта: сучасні стандарти, аналітичні підходи та інтеграція додаткових методів діагностики при зубощелепних аномаліях і деформаціях.	4
4	Сучасні стратегії та біомеханічні концепції лікування зубощелепно-лицевих аномалій: доказові технології та інноваційні підходи.	4
5	Цифрова діагностика в ортодонтії: сучасні протоколи, алгоритми аналізу та інтеграція 3D/4D технологій.	4
РАЗОМ		20

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Системні механізми формування та корекції зубощелепно-лицевих аномалій		
Змістовий модуль 1. Морфофункціональні та етіопатогенетичні основи формування зубощелепно-лицевих аномалій		
1	Комплексна морфофункціональна характеристика фізіологічного прикусу в різні етапи постнатального розвитку: нормативні моделі та варіанти норми.	4
2	Етіопатогенез зубощелепно-лицевих аномалій: генетичні, ембріологічні, епігенетичні та функціонально-екологічні детермінанти.	4
3	Системний аналіз сучасних ортодонтичних підходів: біомедичні концепції, доказові алгоритми втручання та прогностичне моделювання результатів лікування.	4
4	Профілактика зубощелепно-лицевих аномалій у дітей: доказові моделі раннього виявлення, оцінки ризиків та превентивних втручань.	2
5	Сучасні вимоги та технологічні особливості виготовлення знімних і незнімних ортодонтичних конструкцій у дітей.	4
6	Травматичні ушкодження зубів і щелеп у дітей: сучасні концепції патогенезу, стратифікації ризику та вибору терапевтичної тактики.	4
7	Організаційні моделі надання ортодонтичної допомоги: принципи доказової стоматології, стандартизації та оцінки якості клінічних послуг.	2
8	Порушення мовлення при аномаліях прикусу: міждисциплінарні підходи до діагностики та науково обґрунтовані методи корекції.	2
МОДУЛЬ 2. Клінічна діагностика, біомеханічне обґрунтування та вікові стратегії ортодонтичної корекції зубощелепних аномалій		
Змістовий модуль 1. Клініко-діагностичні та біомеханічні основи ортодонтичної корекції в різні вікові періоди		
9	Діагностика в ортодонтії: клінічні, інструментальні та цифрові методи оцінки структурно-функціонального стану.	4
10	Вікові аспекти клініки, діагностики та лікування аномалій окремих зубів: морфологічні, функціональні та біологічні детермінанти.	4
11	Клінічні, біомеханічні та функціональні аспекти аномалій форми зубних рядів: діагностика, лікування та профілактика.	4
12	Сагітальні аномалії прикусу: сучасні клінічні моделі, біомеханічні стратегії лікування та доказові превентивні підходи.	2
13	Вертикальні аномалії прикусу: патофункціональний аналіз, клінічні стратегії лікування та сучасні профілактичні підходи.	4
14	Трансверзальні аномалії прикусу: морфологічна характеристика, принципи корекції та сучасні превентивні моделі.	4
15	Ортодонтичне лікування підлітків і дорослих: стратифікація клінічних випадків, міждисциплінарні підходи та моделі клінічного менеджменту.	4
16	Гігієнічний менеджмент у пацієнтів з ортодонтичними конструкціями: ризики, профілактичні протоколи та індивідуалізовані рекомендації.	2

МОДУЛЬ 3. Інноваційні біомеханічні та цифрові технології в сучасній ортодонтії		
Змістовий модуль 1. Біомеханічні принципи та цифрове планування інноваційних ортодонтичних втручань		
17	Інноваційні апарати для розширення верхньої щелепи: біомеханічні принципи, цифрове планування та клінічна ефективність.	3
18	Клінічні аспекти використання ортодонтичних мікроімплантів: анкораж, навантаження, біологічні реакції тканин.	3
19	Застосування систем прозорих кап: цифрове моделювання, біомеханіка переміщень і клінічні алгоритми ведення пацієнтів.	3
20	Лінгвальні брекет-системи: специфічні біомеханічні принципи, цифрова індивідуалізація й тактика клінічного менеджменту.	3
21	Принципи доказової ортодонтичної діагностики: цифрові сканування, 3D аналіз і комплексна оцінка краніофасціальних структур.	3
22	Сучасні методики фіксації брекет-систем: адгезивні протоколи, цифрове позиціонування та контроль точності.	5
23	Багатопетлева техніка (MEAW): біомеханічні основи, протоколи застосування та показання у складних клінічних випадках.	3
24	Комплексний підхід до ортодонтичного лікування: міждисциплінарна взаємодія, 3D-планування та персоналізовані клінічні стратегії.	3
РАЗОМ		80

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Комплексна морфологічна характеристика фізіологічного прикусу в різні етапи пренатального та постнатального розвитку: нормативні моделі та варіанти норми.	10
2	Вроджені краніофасціальні аномалії: сучасні моделі патогенезу, класифікації та принципи мультидисциплінарного менеджменту.	10
3	Клінічна біомеханіка ортодонтичного переміщення зубів: тканинні реакції, клітинні механізми та параметри оптимізації.	10
4	Профілактичні стратегії у період тимчасового та змінного прикусу: сучасні протоколи, клінічна ефективність та прогностична цінність.	10
5	Сучасні вимоги та технологічні особливості виготовлення знімних і незнімних ортопедичних конструкцій у дітей.	10
6	Науково обґрунтовані протоколи лікування травм зубощелепної ділянки в дитячому віці: аналіз міжнародних рекомендацій.	10
7	Сучасні світові стратегії організації ортодонтичної допомоги: порівняльний аналіз, тенденції та перспективи впровадження в Україні.	14
8	Принципи міжпрофесійної взаємодії ортодонта і логопеда: доказові моделі спільного ведення пацієнтів.	12
9	Сучасні діагностичні технології в ортодонтії: аналітичний огляд методів, точності та прогностичної цінності.	11
10	Профілактика аномалій окремих зубів у різні періоди розвитку: сучасні стратегії, ризики та доказові підходи.	11
11	Локальні порушення при аномаліях форми зубних рядів: структурні зміни, функціональні дисбаланси та їх клінічне значення.	11
12	Вікові особливості лікування сагітальних аномалій: методи, ефективність і прогностичні критерії вибору.	11
13	Вікові аспекти терапії вертикальних аномалій: біомеханічні рішення та клінічні предиктори успіху.	11
14	Вікові особливості лікування трансверзальних аномалій: адаптивні стратегії та прогностичні підходи.	11
15	Методологія проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті: сучасні стратегії, дидактичні інструменти та оцінювання.	11
16	Методи організації та проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів третього рівня освіти.	11
17	Порівняльний аналіз знімних і незнімних апаратів для трансверзальної корекції: показання, ефективність та прогнозованість результатів.	10

18	Концепція анкоражу в сучасній ортодонції: класифікація, інноваційні рішення та прогностичні параметри.	12
19	Порівняльний огляд сучасних систем прозорих кап: технологічні особливості, показання та клінічна ефективність.	12
20	Інструментарій, матеріали та цифрові методи для роботи з лінгвальними ортодонтичними системами.	10
21	Інтраоральні та екстраоральні сканери: технології сканування, точність, межі застосування та цифровий робочий процес.	10
22	Організація клінічної діяльності ортодонта: стандартизація процесів, менеджмент пацієнтів та якісні показники практики.	10
23	Методика підготовки й проведення практичних педагогічних занять у підготовці здобувачів PhD.	12
24	Методичні підходи до організації та проведення практичних педагогічних занять у вищій медичній освіті.	10
РАЗОМ		260

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Не передбачено

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Визначаються викладачем індивідуально для кожного здобувача відповідно до теми та мети його наукового дослідження.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточний контроль включає усне опитування, аналіз клінічних випадків, виконання практичних завдань та роботу в умовах клініки під керівництвом наукового керівника.

Методи поточного контролю:

- *традиційне опитування* — викладач ставить запитання здобувачам в усній формі, що дозволяє оцінити рівень знань та комунікативних навичок;
- *метод «ланцюгового опитування»* - один здобувач відповідає, наступний доповнює.

Критерії оцінювання поточного контролю знань та вмінь здобувачів під час вивчення модуля

25 балів (*відмінно*) Здобувач демонструє глибокі, системні знання, повне володіння матеріалом, сучасними методами дослідження та науковими підходами. Впевнено, аргументовано відповідає, демонструє високий рівень компетентності та самостійності, здатен застосовувати знання в нових умовах, має власні наукові ідеї.

20 балів (*добре*). Здобувач має достатні знання для розуміння та застосування матеріалу, хоча можливі незначні неточності. Практичні навички на середньому рівні, відповіді загалом правильні, але не завжди повні, самостійність у практичних ситуаціях — обмежена.

15 балів (*задовільно*). Знання фрагментарні, з суттєвими прогалинами у теорії чи методах. Практичні завдання виконуються з підказками, здобувач демонструє поверхневе розуміння, потребує постійного контролю та корекції.

0 балів (*незадовільно*). Знання недостатні, здобувач не володіє базовими поняттями та навичками. Практичні завдання виконані неправильно або не виконані взагалі. Відсутній мінімальний рівень компетентності, необхідне повторне вивчення матеріалу та додатковий контроль.

Контроль виконання самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань, спрямованих на отримання здобувачем нових знань, їх систематизацію та узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності здобувача до практичних занять, контрольних заходів.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Програмою не передбачено

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому занятті з модуля.

До заліку допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну - 120 балів.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

На останньому тематичному навчальному занятті з дисципліни після закінчення розбору теми заняття, викладач навчальної групи оголошує суму балів, яку здобувач набрав за результатами поточного контролю.

Результати складання заліку оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Здобувач отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі навчальні заняття (лекції, практичні), що визначені тематичним планом з дисципліни (за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), набрав загальну кількість балів при вивченні навчальної дисципліни не меншу, ніж 120.

Оцінку «не зараховано», отримує здобувач освіти, якщо має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (семінарських та лекцій) і кількість балів за поточний контроль менша ніж мінімальна.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Не передбачено

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

Оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному семінарському занятті за відповідною темою та кількістю балів за виконання індивідуальних завдань здобувачем вищої освіти.

Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може набрати під час вивчення дисципліни, становить 200 балів, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 200 балів;

Мінімальна кількість балів, яку здобувач освіти може набрати під час вивчення дисципліни, становить 120 балів, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 120 балів;

Для поточного оцінювання застосовується така система конвертації традиційної системи оцінки у бали:

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль 1 120/4	1 №1	8	25	20	15	0	0	120
Модуль 2 120/4	1 №1	8	25	20	15	0	0	120
Модуль 3 120/4	1 №1	8	25	20	15	0	0	120

Максимальна кількість, яку може набрати здобувач при вивченні модуля, дорівнює 200 балам.

Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі: $25 \times 8 = 200$

Мінімальна кількість балів, яку може набрати здобувач при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі: $15 \times 8 = 120$.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми здобувачу виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для навчальної дисципліни.

Здобувачі, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою **ECTS** таким чином:

Оцінка <i>ECTS</i>	Статистичний показник
“A”	Найкращі 10% здобувачів
“B”	Наступні 25% здобувачів
“C”	Наступні 30% здобувачів
“D”	Наступні 25 % здобувачів
“E”	Останні 10 % здобувачів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться відділом докторантури та аспірантури для здобувачів, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але які не отримали оцінку «зараховано». Ця категорія здобувачів має право на перескладання заліку.

Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Ця категорія здобувачів має право на повторне вивчення дисципліни.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Основна (базова)* література:

1. Годованець ОІ. Вікові особливості зубощелепного апарату людини. Чернівці: БДМУ; 2011. 120 с.
2. Курєдова ВД, Дмитренко МІ. Макарова ОМ, Стасюк ОА. Зрозуміла ортодонція у запитаннях і відповідях з ілюстраціями. Львів: ГалДент; 2016. 84 с.
3. Курєдова ВД, Карасюнок АЄ. Роль батьків в ортодонтичному лікуванні дітей. Львів: ГалДент; 2016. 76 с.
4. Макарова ОМ, Курєдова ВД. Особливості діагностики сагітальних асиметрій прикусу. Львів: ГалДент; 2016. 80 с.
5. Клінічна настанова, заснована на доказах «Ортодонція та щелепно-лицева ортопедія» (https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/2023_620_kn-ortodontiya.pdf)
6. Стандарт медичної допомоги «Аномалії прикусу (мезіальна оклюзія, відкритий прикус, глибокий прикус)» (<https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-03-03-2025-360-pro-zatverdzhennya-standartu-medichnoyi-dopomogi-anomaliyi-prikusu-mezialna-oklyuziya-vidkritij-prikus-glibokij-prikus>)
7. Стандарт медичної допомоги «Дистальна оклюзія» (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0620282-23#Text>)

19.2 Допоміжна література:

1. Aliakbar B. Early-age orthodontic treatment. Quintessence Publishing Co; 2013.

2. Araújo EA, Buschang PH. Recognizing and Correcting Developing Malocclusions: A Problem-Oriented Approach to Orthodontics. 2nd ed. Hoboken: Wiley; 2024.
3. Brent E. Larson, William R. Proffit, Henry W. Fields, David M. Sarver. Contemporary Orthodontics, 6th Edition; 2018.
4. Brugnami F, Caiazzo A, Meuli S. Orthodontically Driven Osteogenesis. 2nd ed. Hoboken: Wiley; 2024.
5. Cobourne MT, DiBiase AT. Handbook of Orthodontics. 3rd ed. Philadelphia: Elsevier; 2024.
6. Cobourne MT. Handbook of Orthodontics. 3rd ed. London: Elsevier; 2025. 650 p.
7. Eliades T, Katsaros C. Debonding and Fixed Retention in Orthodontics: An Evidence-Based Clinical Guide. Hoboken: Wiley; 2023.
8. English JD, ed. Mosby's Orthodontic Review. 2nd ed. St. Louis: Elsevier; 2025.
9. Graber LW, Vig KWL, Huang GJ, Fleming PS. Orthodontics: Current Principles and Techniques. 7th ed. St. Louis: Elsevier; 2025.
10. Karad A. Clinical Orthodontics. Current Concepts Goals and Mechanics. 2nd ed. India: Elsevier; 2019. 540 p.
11. Krishnan V, Kuijpers-Jagtman AM. Integrated Clinical Orthodontics. 2nd ed. Hoboken: Wiley; 2023.
12. Long H, Han X, Lai W. Clinical Insertion Techniques of Orthodontic Temporary Anchorage Devices. Hoboken: Wiley; 2023.
13. Melsen B, Athanasiou AE. Dentofacial and Occlusal Asymmetries. Hoboken: Wiley; 2024.
14. Nanda R, ed. Atlas of Aligner Treatment and Planning. St. Louis: Elsevier; 2025.
15. Proffit WR, Fields HW, Larson BE, Sarver DM. Contemporary Orthodontics. 6th ed. St. Louis: Elsevier; 2019. 744 p.
16. Nanda R. Biomechanics and Esthetic Strategies in Clinical Orthodontics. 2nd ed. St. Louis: Elsevier Saunders; 2016. 400 p.
17. Okeson JP. Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. 8th ed. St. Louis, Missouri: Elsevier; 2020.
18. Tamimi D, Hatcher DC. Specialty Imaging: Temporomandibular Joint. Salt Lake City (UT): Amirsys; 2016.
19. Sario AUN. Orthodontics in 2025: Evidence Based Clinical Practice. 1st ed. Hamburg: Tredition; 2025. 228 p. booktopia.com.au
20. Romano R (ed). Orthodontic Mindset: The secrets behind successful orthodontic treatment. 1st ed. London: Quintessence Publishing; 2025. 200 p.

19.3 Інформаційні ресурси:

1. Сайт кафедри стоматології дитячого віку <https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/childrens-dentistry-department>
2. Сайт відділу докторантури та аспірантури <https://dako.bsmu.edu.ua/>
3. База даних Scopus <https://www.scopus.com/home.uri?zone=header&origin=>
4. База даних Web of Science <https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&roaming=true>
5. Наукова періодика України <https://journals.uran.ua/>
6. Українська асоціація ортодонтів (УАО) (<https://aou.com.ua/>)
7. American Association of Orthodontists (AAO Annual Session) (<https://aaoinfo.org/>)
8. European Orthodontic Society (EOS Congress) (<https://eoseurope.org/>)
9. World Federation of Orthodontists (WFO World Congress) (<https://www.wfo.org/>)
10. British Orthodontic Conference (BOC) (<https://bos.org.uk/boc2025/>)
11. Asia-Pacific Orthodontic Conference (APOC) (<https://aoscongress.com/>)

20. УКЛАДАЧІ СИЛАБУСУ

1. Оксана ГОДОВАНЕЦЬ – доктор медичних наук, професор, професор закладу вищої освіти кафедри стоматології дитячого віку.
2. Людмила ГРИНКЕВИЧ – доктор філософії, асистентка кафедри стоматології дитячого віку.